

รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภาและสำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 0 2244 2072

เรื่อง วันตำรวจ
ผู้เรียบเรียง นายโชคสุข กรกิตติชัย วิทยากรชำนาญการพิเศษ
กลุ่มงานบริการวิชาการ 1 สำนักวิชาการ
ออกอากาศ ตุลาคม 2561

“วันตำรวจ” ของไทยมีจุดเริ่มต้นมาจากเมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2458 ได้มีการประกาศรวม “กรมพลตระเวน” กับ “กรมตำรวจภูธร” ให้เป็นกรมเดียวกัน และใช้ชื่อเรียกว่า “กรมตำรวจภูธร และกรมพลตระเวน” ต่อมาในปี 2475 ได้เปลี่ยนมาเป็น “กรมตำรวจ” ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงมหาดไทย ต่อมาเปลี่ยนเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2541 เปลี่ยนมาอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของนายกรัฐมนตรี ดังนั้น กรมตำรวจ จึงได้ถือเอาวันที่ 13 ตุลาคม ของทุกปี เป็น “วันตำรวจ” ซึ่งการจัดพิธีในวันตำรวจอย่างเป็นทางการเกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2492 ซึ่งขณะนั้นมีพลตำรวจเอก หลวงชาติตระการโกศล เป็นอธิบดีกรมตำรวจ ในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี

ในปี 2494 พลตำรวจเอก เผ่า ศรียานนท์ อธิบดีกรมตำรวจในขณะนั้น ได้จัดให้มีพิธีเดินสวนสนามขึ้น และในปีถัดมาถือเป็นครั้งแรกที่มีพิธีสวนสนามของเหล่าข้าราชการตำรวจต่อหน้าพระพักตร์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ณ ลานพระราชวังดุสิต (พระบรมรูปทรงม้า) และในวันเดียวกันนี้ ทรงพระราชทานธงชัยประจำหน่วยตำรวจให้แก่หน่วยตำรวจต่าง ๆ รวมทั้งสิ้น 6 ธง ซึ่งเรียกกันว่า “ธงชัยเฉลิมพลประจำหน่วยตำรวจ” พร้อมพระราชทานพระบรมราโชวาทแก่ขบวนสวนสนามของข้าราชการตำรวจ โดยความสำคัญของธงชัยประจำหน่วยตำรวจนี้ ปรากฏในพระบรมราโชวาทในวันพิธีสวนสนามและพระราชทานธงชัยประจำหน่วยตำรวจ เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2495 ความตอนหนึ่งว่า

“...ในการที่ข้าพเจ้าได้มอบธงชัยให้แก่หน่วยต่าง ๆ ในกรมตำรวจในวันนี้ ก็โดยที่ระลึกว่าหน้าที่สำคัญของตำรวจทั้งหลายในปัจจุบัน มิใช่เพียงรักษาความสงบภายในบ้านเมืองเท่านั้น แต่ต้องป้องกันความไม่สงบที่อาจจะมาจากภายนอกประเทศอีกด้วย ธงนี้นับว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพราะเป็นสัญลักษณ์แทนตัวข้าพเจ้า ผู้ซึ่งเอาใจใส่ทุกท่านทั้งหลายตลอดเวลา เพราะเป็นที่หมาย ที่เคารพในเวลา ที่กองตำรวจได้เข้าเป็นหมวดหมู่อยู่ประจำ และเมื่อถึงวาระจำเป็นที่คับขัน เมื่อท่านได้ระลึกถึงธงชัยนี้แล้ว ก็จะเป็นเครื่องชักนำให้องอาจกล้าหาญ และร่าเริงใจที่จะประกอบหน้าที่บำเพ็ญตนให้สมกับเป็นตำรวจของชาติไทย อย่าให้ผู้ใดติเตียนว่าเราเกิดมาเสียชาติเกิดได้ ฉะนั้น ท่านทั้งหลายจงรับธงนี้ไว้ด้วยความรักและความเคารพเทิดทูน และพิทักษ์รักษาธงนี้ไว้ยิ่งกว่าชีวิตตน และให้เป็นมิ่งขวัญที่เป็นศักดิ์ศรีของกรมตำรวจสืบไป...”

ในปี 2496 ได้มีพิธีสวนสนามของข้าราชการตำรวจและนักเรียนพลตำรวจของโรงเรียนพลตำรวจภูธรภาค 4 ต่อหน้าพระพักตร์ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ณ ลานพระราชวังสวนดุสิต (พระบรมรูปทรงม้า) ซึ่งครั้งนี้ทรงพระราชทานธงชัยประจำหน่วยตำรวจให้แก่โรงเรียนพลตำรวจภูธรภาค 4 ซึ่งเรียกกันว่า “ธงชัยเฉลิมพลประจำกองโรงเรียนพลตำรวจภูธรภาค 4” พร้อมพระบรมราโชวาทแก่ขบวนสวนสนามของข้าราชการตำรวจ

ในปี 2500 พลเอก ไสว ไสวแสนยากร เป็นอธิบดีกรมตำรวจ ในขณะนั้นได้มีการระงับการจัดพิธีเดินสวนสนามที่เป็นการรวมหน่วยทุกหน่วยของตำรวจ โดยให้ประกอบพิธีทางศาสนา และกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพียงอย่างเดียว แต่ในส่วนของนักเรียนนายร้อยตำรวจ และนายตำรวจปกครองของโรงเรียนนายร้อยตำรวจได้กระทำพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนต่อธงชัยประจำหน่วยตำรวจ และสวนสนามภายในโรงเรียนนายร้อยตำรวจเนื่องในวันตำรวจเป็นประจำตลอดมาทุกปี และได้มีการปฏิบัติต่อเนื่องมาจนกระทั่งปี 2550 พลตำรวจเอก เสรีพิศุทธิ์ เตมียาเวส ขึ้นดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ จึงได้จัดให้มีพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนและสวนสนามของเหล่าข้าราชการตำรวจ เนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 ณ ราชมิ่งมงคลกีฬาสดาน โดยมีพลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรี เป็นประธานในพิธี และได้ัญเชิญธงชัยประจำหน่วยตำรวจซึ่งมีความสำคัญเช่นเดียวกับธงชัยเฉลิมพลของทหาร จำนวนทั้งสิ้น 13 ธง มากระทำพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณและสวนสนาม

ต่อมาในปี 2551 ได้ปรับเปลี่ยนพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนและพิธีสวนสนามเฉพาะนักเรียนนายร้อยตำรวจ และคณะนายตำรวจปกครองของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ณ ลานฝึกศรียานนท์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ หลังจากนั้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้อนุมัติหลักการให้มีการจัดพิธีกล่าวคำสัตย์ปฏิญาณตนและสวนสนาม เนื่องในวันตำรวจ ณ ลานฝึกศรียานนท์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ โดยการสนธิกำลังนักเรียนนายร้อยตำรวจร่วมกับข้าราชการตำรวจจากกองบัญชาการต่าง ๆ ในทุก ๆ ปี ทั้งนี้ โดยเชิญธงชัยประจำหน่วยตำรวจเข้าร่วมในพิธีจำนวน 6 ธง ตั้งแต่ปี 2552 เป็นต้นมา จนกระทั่งถึงปี 2560 พลตำรวจเอก จักรทิพย์ ชัยจินดา ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ได้กำหนดให้จัดพิธีวันตำรวจขึ้นในวันที่ 17 ตุลาคม 2560 เนื่องจากวันที่ 13 ตุลาคม ซึ่งเป็นวันตำรวจของทุกปีนั้นตรงกับวันสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ดังนั้น จึงเปลี่ยนมาจัดพิธีในวันที่ 17 ตุลาคม ซึ่งตรงกับวันคล้ายวันสถาปนาสำนักงานตำรวจแห่งชาติแทน เป็นต้นไป

ทั้งนี้ หัวใจหลักของงาน “วันตำรวจ” ในทุก ๆ ปี จะมีกิจกรรม คือ พิธีกล่าวคำสัตย์ปฏิญาณตนและพิธีสวนสนามของนักเรียนนายร้อยตำรวจและคณะนายตำรวจปกครองของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ พิธีมอบโล่ประกาศเกียรติคุณแก่ข้าราชการตำรวจที่เป็นผู้ทำประโยชน์ การสดุดีข้าราชการตำรวจที่เสียชีวิตจากการปฏิบัติหน้าที่ และเยี่ยมข้าราชการตำรวจที่ได้รับบาดเจ็บจากการปฏิบัติหน้าที่อีกด้วย

LIRT

บรรณานุกรม

- ‘ตำรวจ’ ต้องเข้มแข็งเด็ดขาด อำนวยความยุติธรรมประชาราษฎร์ พระบรมราโชวาท ในหลวง ร.9. (14 ตุลาคม 2560). **ไทยรัฐออนไลน์**. สืบค้น 2 ตุลาคม 2561 จาก <https://www.thairath.co.th/content/1097025>
- ผบ.ตร.ทำบุญวันตำรวจ ส่งสารให้ ตร. ทำหน้าที่ด้วยความเสียสละ ดูแล ปชช. ถวายเป็นพระราชกุศล. (17 ตุลาคม 2560). **ข่าวสดออนไลน์**. สืบค้น 2 ตุลาคม 2561 จาก https://www.khaosod.co.th/around-thailand/news_575039
- “พระราชกฤษฎีกาโอนกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย ไปจัดตั้งเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2541” (16 ตุลาคม 2541). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 115 ตอนที่ 73 ก, น. 15-17.
- ร. 9 ทรงพระราชทานธงชัยประจำ รร. นรต. ตอน 6. (18 ธันวาคม 2559). **เดลินิวส์ออนไลน์**. สืบค้น 8 ตุลาคม 2561 จาก <https://www.dailynews.co.th/article/543139>
- วันตำรวจ 17 ต.ค. โดย สุริวงค์ เอื้อปฏิภาน. (20 ตุลาคม 2560). **มติชนออนไลน์**. สืบค้น 2 ตุลาคม 2561 จาก https://www.matichon.co.th/columnists/news_701800
- วันที่ 13 ตุลาคม 2558 วันตำรวจไทยครบรอบ 100 ปี. (13 ตุลาคม 2558). สืบค้น 2 ตุลาคม 2561 จาก <http://oknation.nationtv.tv/blog/nfedlion/2015/10/13/entry-1>